

УДК 398.332.416:27-565.3](477.83-25)

Павлюк Інна Анатоліївна, старший викладач
кафедри оперної підготовки Львівської національної
музичної академії імені Миколи Лисенка

РІЗДВО У СУЧАСНОМУ ЛЬВОВІ: ТРАДИЦІЇ І НОВАТОРСТВО КУЛЬТУРНО-МИСТЕЦЬКИХ ЗАХОДІВ

Здійснено огляд мистецьких подій Львова, пов'язаних із святкуванням Різдва. Проаналізовано зміни та тенденції, що відбулися у цій царині за період 1991-2015 рр. Різдвяні дійства, що відродились наприкінці 80-х років ХХ ст. продовжують вікові традиції українського народу. Сьогодні вони набули нових форм і стали складовою культурно-мистецького життя міста.

Ключові слова: Різдво, вертеп, колядка, традиція, концерт, вистава, фестиваль, Львів.

Відродження традицій святкування Різдва відбулось у Львові наприкінці 80-х років минулого століття, ще до проголошення Україною державної незалежності, під час так званої «перебудови». Після десятиліть войовничого атеїзму було офіційно дозволено колядувати публічно. Численні гурти колядників, вертепи, Маланки вийшли на вулиці. В засобах масової інформації все частіше йшлося про духовне відродження народу. Зміни, що сталися у суспільно-політичному устрої держави на початку 90-х, також сприяли поверненню багатьох давніх традицій. «Ще й зірка в небі не засіяла, як над Львовом благословилося святом: зійшла на землю Божа благодать, звеселила родини в очікуванні Святвечора. А в центрі міста, коло ратуші, люди стрічали дідуха... Сотні тисяч уст повторювали за екраном: «Сповіщаю, господарю, що Христос народився, що наш рід український із ярма звільнився» [1; 1], – повідомляла львівська газета «За вільну Україну» в січні 1991 р. У центрі міста відбувалися конкурси колядників і вертепів, ініційовані громадськими організаціями і підтримані місцевою владою. Україна на той час ще не була незалежною державою, але дух свободи витав у повітрі і це особливо відчувалося під час святкування Різдва.

За роки державної незалежності зимові свята стали щорічною важливою сторінкою в культурному житті Львова. Простежити зміни і трансформації, що відбулися за останні десятиріччя у цій царині, зможемо проаналізувавши культурно-мистецькі події січня 1991-2015 рр.

Головним традиційним різдвяним дійством на Галичині вже кілька століть є вертеп. У новітній період України значний внесок у відродження вертепного дійства зробили аматорські колективи з віддалених сіл, адже і за радянських часів, всупереч офіційній культурній політиці на Львівщині, відзначали Різдво з вертепом: задалегідь готували костюми, майстрували різдвяні зірки, з уст в уста передавали сценарії та колядки.

Одним із найбільш відомих дослідників вертепів на Галичині є фольклорист Б. Жеплинський. Збираючи безцінні зразки українського фольклору, значну частину досліджень він присвятив ляльковому вертепу. У своїй статті Б. Жеплинський зазначає: «У різдвяному дійстві мають брати участь не лише релігійні персонажі, а й звичайні люди, бо так було здавна заведено в Галичині. Вони повинні розповідати про політичну ситуацію, про те, що найбільше турбує людей» [4; 5]. Напевно, саме тому у вертепах спостерігається тісний зв'язок традиційного і сучасного, новаторського, бо це не тільки інсценізація народження Божого дитяти. У давнину духовна частина вертепу, доповнювалась інтермедіями – веселими сценками з життя народу. Невід'ємними персонажами дійства стали козак, москаль, перекупка, жид, циган. Вони з'являлись і в лялькових вертепах, і в «живих», і згодом органічно вплелися в єдину сюжетну лінію. На початку 90-х років минулого століття спостерігалась деяка консервативність, навіть «законсервованість» сценаріїв вертепів. Можливо тому, що за радянських часів, як і колись у давнину, ці тексти існували переважно в усній формі. Автор збірки вертепів «Сяйво предивної ночі» З. Грегорійчук згадує: «Вишукуючи варіанти народних вертепів, розповсюджених у нашому регіоні, мені не вдавалося натрапити на таке розмаїття, яке задовольнило б потребу колективу, ба більше, я зіткнулася з тим, що львівські вертепники часто використовували однаковий, вже всім відомий текст» [3; 3]. Саме тому відродження давніх традицій сприяло появі нових сценаріїв. У сьогоденні дійовими особами вертепу, поряд із колишніми персонажами, можуть бути сучасні герої кіно і телеекранів, зірки естради і представники політики, дія може перериватися рекламою, а тексти рясніти сучасними висловами.

З цього приводу звернімось до авторитетної думки Б. Жеплинського: «З одного боку це добре, бо з'являється щось нове, сучасне, з іншого – погано, бо такі вертепи часом бувають вульгарними... я

натрапляв на сценарії, де дійовими особами виступають Т. Шевченко, Леся Українка і, навіть... Сва. Це – перебір, несмак» [4; 5]. У вертепах часто можемо бачити художньо переосмислені сучасні події, але важливо, щоб це не суперечило головній традиції: вертеп – відображення світогляду народу, його ставлення до світобудови і дійсності. У наші дні виступи вертепів відбуваються як в рамках фестивалів і спеціальних конкурсів, так і стихійно. Проте, порівнюючи з періодом кінця 80-х рр., помітний спад зацікавлення традиційними вуличними вертепними дійствами. Вже в 1992 р. газета «За вільну Україну» розмістила лише одне оголошення про свято українського вертепу «Ой радуйся, земле» в Музеї народної архітектури та побуту.

У 2000 р. у газеті «Високий замок» вміщено статтю «Щоб ангели співали, іроди конали...», де автор зауважує: «Міжнародний проект «Коляда 2000» до участі запросив багато іноземних гостей. За задумом організаторів саме це б мало привабити знеохочених та розбещених всілякими різдвяними дійствами львів'ян» [2; 1]. Окремого дослідження заслуговує те явище, що найбільше зацікавлення до вертепних виступів виникає під час загострення політичної ситуації у країні. Показовими в цьому сенсі є січень 2005 р. зі знаменитими «Помаранчевими вертепами» та 2014 р., коли багато галасу і дискусій спричинила «жива шопка». Незважаючи на спади і піднесення, в наші дні традиційні народні вертепи заслуговують особливої уваги, адже це унікальна давня традиція, що збереглася в живому вигляді.

На початку 90-х рр. до різдвяної тематики у Львові почали звертатись і професійні мистецькі колективи, в тому числі театри. Такі вистави чи концерти викликали величезну зацікавленість глядачів. Що ж змінилось у січневому репертуарі театрів за останні два десятиліття?

Ще 1990 р. у Львівському академічному театрі ім. М. Заньковецької художній керівник театру Ф. Стригун здійснив постановку вистави «Різдвяний вертеп», яка йшла на сцені цього театру понад 10 років і була незмінним лідером січневого репертуару. У львівській філармонії у тому ж 1990 році відбулася постановка мюзиклу за п'єсою С. Майданської «Чарівна шабля» (муз. Р. Хабаля і М. Мануляка, постановка І. Прокопенко). У цій виставі дітям Львова вперше «повернули» традиційного персонажа зимового циклу Св. Миколая. Ця дитяча вистава впродовж трьох сезонів йшла на сцені філармонії щоденно, починаючи з Дня Св. Миколая і до закінчення шкільних канікул. Подібні постановки відбувалися чи не в кожному театрі. Хоча ставлення до таких вистав було неоднозначне. Наприклад, у статті відомої львівської театрознавиці Т. Шевченко читаємо: «...весь час ловила себе на думці: «Побійтеся Бога, ви ж професійний театр!». Перш за все виникло питання, як міг подібного рівня твір потрапити до репертуару театру... Тут же актори просто по черзі декларують текст... з-за театральних лаштунків виглядає лик відверто халтурної спекуляції» [10; 4].

У статті йдеться про постановку твору В. Квітневого «У Віфлеємі новина» у Першому українському театрі для дітей та юнацтва.

У наш час картина дещо змінилася. У січні 2014 р. у Національному театрі ім. М. Заньковецької відбулась прем'єра вистави «Назар Стодоля» (постановка Ф. Стригуна). Прем'єра своєчасна не лише на початок року Т. Шевченка. Як відомо, події драми Т. Шевченка розгортаються саме під час Різдва. Народні сцени, колядки, що звучать у виставі, сприймаються особливо органічно у відповідний календарний період. Проте, решта вистав репертуару січня останніх років не пов'язані з різдвяними святами. У роботі інших театрів також не знаходимо відповідних вистав. Лише у Львівському обласному театрі ляльок упродовж шкільних канікул останніми роками відбувались «Різдвяні театралізовані свята» та у Львівському драматичному театрі ім. Лесі Українки протягом 2012-2014 рр. йшла притча для дітей «Шлях до Віфлеєму». Отож, можемо зробити висновок, що відійшли у минуле ті часи, коли найбільш популярною виставою у січні був «Різдвяний вертеп», а лише згадка про колядки забезпечувала повні зали.

Тенденція спаду зацікавленості традиційними колядками спостерігається і в діяльності концертних організацій. На зорі незалежності різдвяні концерти незмінно проходили при повних залах. Аналізуючи афіші 1991-1992 рр. бачимо, що різноманітні львівські естрадні гурти («Мандри», «Дністряни», «Ватра», фольклорний театр О. Стахів) давали в той період чимало концертів, інколи по декілька на день. Їх виступи відбувалися в приміщеннях театрів, Палаців культури і кінотеатрів. У наші дні бачимо, що естрадні різдвяні програми стали поодинокими акціями. Зокрема, у 2014 р. їх було декілька: «Різдво у Львові» за участю українських естрадних співаків у приміщенні Львівської опери, «На крилах Різдва» – концерт солістки філармонії О. Ковальнової та «Різдвяне дійство», представлене Галицьким академічним камерним хором. У 2015 р. також відбулось лише кілька таких акцій за участю столичних співаків, добре відомих львів'янам завдяки телебаченню. Львівська публіка стала більш вибагливою, для залучення глядачів у зали вже недостатньо на афіші написати: «колядуймо разом». У той же час аншлаговим виявився камерний концерт «Різдвяний вечір у стилі бароко» за участю знаної київської клавесиністки Н. Свириденко (музична вітальня Львівської

філармонії). Також протягом останніх років на Різдво львів'яни і гості міста активно заповнюють залу Будинку органної і камерної музики. Що ж до програми таких концертів, то тут звучать твори для органа різних епох і стилів, від бароко до сучасності, а з Різдом їх пов'язує надзвичайна духовна наповненість. Класична музика до Різдва звучить у концертних залах Львова все частіше. Починаючи з кінця 90-х рр. до естрадних виконавців долучаються оркестри, зокрема Академічний камерний оркестр «Віртуози Львова». Отже, зростає зацікавленість класичною музикою. Можливо, сьогодні у Львові народжується інша музична традиція відзначення Різдва, традиція європейська.

Натомість у концертній діяльності тих колективів і виконавців, що професійну творчість пов'язали з фольклором, репертуар незмінний: повертаються із забуття давні колядки, відтворюються старовинні обряди. Творча майстерня «Слово і голос» (солістка і керівник колективу Н. Половинка) з року в рік з успіхом втілює в життя проекти «Від Миколая до Йордану», «Прощання з колядою» – яскраві феєричні дійства з сучасним світловим оформленням, де звучать і традиційні колядки, і рідкісні зразки фольклору.

У період різдвяних свят у Львові відбуваються численні фестивалі. Деякі з них особливо помітні і мають неабияку мистецьку вартісність. На фестивалі «Велика коляда», що проводиться у храмі Пресвятої Євхаристії, колядки виконують хорові колективи. Виникнення цього високого за професійним рівнем і традиційного за наповненістю фестивалю, співпало з початком тисячоліття. Хоча хорові співи на Різдво звучали в цьому храмі ще з 1998 р., коли його повернули церкві, відлік фестивалів почали проводити з 2000 р. За час свого існування «Велика коляда» стала відомою за межами Львівщини і з року в рік об'єднує все більше шанувальників духовного співу. Кілька років поспіль фестиваль присвячувався різдвяним традиціям і співам певних регіонів: 2010 р. – Полісся, 2011 р. – Лемківщина, 2012 р. – Гуцульщина. Фестиваль продовжує розростатись і вже відзначив перші ювілеї.

На сьогодні очевидна необхідність такого фестивалю в культурному просторі Львова. Як зауважила член оргкомітету і режисер фестивалю Н. Дзвоник: «Фестиваль «Велика коляда» є благодатним ґрунтом, на якому зростають молоді музиканти, народжуються творчі формації, втілюють мистецькі задуми композитори» [9; 5]. У 2009 р. вийшов друком перший збірник творів, що виконувались на фестивалі впродовж 10 років. Відтоді такі збірники видаються щорічно. Впорядковані організаторами фестивалю і знаними хоровими диригентами Ю. Антківом, І. Мельником, В. Чучманом, вони містять обробки і авторські композиції українських класиків: М. Лисенка, К. Стеценка, М. Леонтовича, С. Людкевича, М. Колесси, а також твори сучасних українських композиторів, чие мистецтво належить XXI ст. Л. Кияновська у передмові до одного з таких збірників зауважила: «...всі автори вельми тонко відчули первинну природу української коляди і природно переосмислили її в сучасній системі музичної виразності. І в цьому поєднанні архаїчного – модерного немає нічого штучного. Адже пара літургійна творчість, втім і різдвяний обряд, зародившись в прадавніх дохристиянські часи, як відображення гармонії наших пращурів з природою, згодом органічно перейняла християнську символіку» [5; 4]. Завдяки фестивалю не тільки зберігаються давні традиції хорового співу, а й народжуються нові твори, відбувається синтез стародавнього й новітнього.

Не можемо оминати увагою ще один зимовий фестиваль, започаткований співробітниками Львівського музею народної архітектури і побуту з метою відтворення давнього ремесла – виготовлення різдвяних зізд. Ще 1988 р. у фондовій збірці різдвяних атрибутів музею з'явилися дві зірки, виконані подвижником народного мистецтва В. Шагалю. Наукові співробітники музею поставили перед собою завдання привернути увагу львів'ян до різдвяної зізди як виду народної творчості, адаптувати її в сучасний вертеп. Підготовка до Різдва – 2007 була підпорядкована цій ідеї та проходила під гаслом: «Зроби різдвяну зізду – підтримай традицію батьків». Як методичний посібник був опублікований один із розділів альбому «Народне мистецтво». Конкурс, започаткування якого було висвітлено в засобах масової інформації, дав можливість музею презентувати і зірки В. Шагали. Завдяки цьому конкурсу розпочалась співпраця музею з народними майстрами, вихідцями з Надсяння Б. та П. Новаками і покладено початок створення етнокультурологічного проекту, який передбачав ряд заходів: семінари, майстер класи, видання методичних посібників, а також щорічний фестиваль-конкурс «Спалах різдвяної зізди» та урочисту ходу зіздарів історичною частиною Львова.

Перші майстер класи розпочалися в жовтні 2007 р. і тривали до Різдва 2008 р. Упродовж цього часу учні, студенти, діячі громадських організацій, викладачі, вчителі натхненно творили свої різдвяні символи. «Приємно було спостерігати за юними майстрами, з яких дехто вперше тримав молоток. Звичайна деревина в руках учнів правничої гімназії перетворювалась на витвір мистецтва» [6; 4], – писали в газеті «Високий замок». Фестиваль «Спалах різдвяної зізди» сьогодні можна назвати таким, що вийшов за межі Львова і Галичини. У 2010 р. за сприяння працівників музею були організовані майстер класи в українському центрі народної архітектури і побуту – музеї

І. Гончара. Шість зірок стали в той час окрасою Різдва в столиці. Особливою подією було і виготовлення в грудні 2010 р. великої зірки для Патріаршого собору Воскресіння Христового у Києві. У 2011 р. Львівські майстри відгукнулись на прохання керівництва української школи-гімназії м. Сімферополя і проводили майстер класи в Криму. У столиці Криму 7 січня 2012 р. відбувся парад зірдарів, який невдовзі прокоментувало радіо «Свобода». У грудні 2011 р. різдвяні зірки стали окрасою визначної події для України – відкриття української ялинки у Ватикані. Отже, «Спалах різдвяної зірки» – не тільки хода зірдарів і святковий концерт на площі. Хоча, звичайно, для львів'ян і гостей міста є привабливою саме святкова частина фестивалю: «Щорічно 8 лютого у веселий гамірний натовп вливається один із найпримітніших фестивалів Львова. Над вулицями, над людьми, над ярмарковими ятками велично пропливають зірки» [8; 3].

Паралельно з цим яскравим святом у Музеї народної архітектури і побуту (у народі – Шевченківський гай) відбувається ще одне – «Різдво в гаю». Особливістю цього фестивалю є місце його проведення. Святкові забави і обряди відбуваються у «природних» декораціях, на тлі пам'яток архітектури. Таким чином, гурти колядників стають немов живими експонатами музею. Просто неба організуються веселі забави і пригощання. Популяризації цього фестивалю сприяли телепередачі на Львівському телебаченні – відзняті вечорниці в хатах-експонатах і колядування.

Під час різдвяних свят проводяться у Львові і виключно розважальні заходи. Деякі з них, хоч і мають традиційне підґрунтя, однак виглядають дещо надумано, як Миське Свято Пампуха. Серед різдвяних страв у Галичині пампух чи не найулюбленіший. В 2011 р. було створено найбільший пампух в Україні. Після реєстрації рекорду пампух ділили між глядачами. Миське Свято Пампуха було названо в засобах масової інформації «головною подією Різдва у Львові» [7]. У 2012 р. встановлено Рекорд Гіннеса зі створення найбільшої картини-панно з пампухів. Хоча такі розваги додають веселощів і гарного настрою під час різдвяних свят, проте не вони є показовими. Велика увага з боку засобів масової інформації саме до таких заходів свідчить про комерціалізацію Різдва у Львові.

Різдвяні традиції у Львові, відродившись наприкінці ХХ ст., у наш час набули різноманітних форм. За останні десятиліття дещо змінився підхід до тематики Різдва у репертуарі театрів і концертних організацій, традиційні вертепи і колядки також зазнали змін, зумовлених часом. Варто пам'ятати, що Різдво – не лише календарне свято, а особлива духовна пора нашого народу. Період різдвяних свят 2014 р. співпав і з політичними потрясіннями у нашій державі, було відмінено ряд вистав, концертів, і не тільки розважального характеру. Проте декотрі культурні події виявились ще більш необхідними, відбувались із ще більшим піднесенням і натхненням: «Популярність і значимість її (коляди) зумовлена не лише загальноновизнаною роллю цього жанру у народному музичному мистецтві України, але й тим, що коляда у загальних рисах віддзеркалила найважливіші ознаки релігійного світовідчуття українців, які, після втрати Україною державності, зберегли для нації особливу роль, взагалі дозволили їй перетривати як нації. А хіба піднесення патріотичних почуттів сьогодні, у незалежній Україні втратило свою актуальність?» [5; 4].

Список використаної літератури

1. *Базелюк М.* Єднає Коляда / М. Базелюк // За вільну Україну. – 1991. – 10 січ. – Ч. 6 (621).
2. *Базюк Т.* Щоб ангели співали, іроди конали... / Т. Базюк // Високий замок. – 2000. – 10 січ. (№ 3).
3. *Грегорійчук З.* Сяйво предивної ночі / З. Грегорійчук // Збірка вертепів. – Л. : Колесо, 2010. – С. 3–4.
4. *Жеплинський Б.* Справжній галицький вертеп / Б. Жеплинський // Високий замок. – 2012. – 6–8 січ. (№ 2).
5. *Кияновська Л.* Вічно живе світло коляди / Л. Кияновська // Репертуарний збірник хороших творів календарно-обрядового циклу. – Л. : Колір ПРО, 2013. – С. 3–4.
6. *Крижанівська М.* Звізда – дороговказ у житті / М. Крижанівська // Високий замок. – 2007. – 10 лист. (№ 206).
7. *Миське свято пампуха* [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [https://uk.wikipedia.org/wiki/ свято_пампуха](https://uk.wikipedia.org/wiki/свято_пампуха).
8. *Пастернак О.* Над вертепом зізда ясна / О. Пастернак // Високий замок. Додаток «Леополіс». – 2008. – 10 січ. (№ 3).
9. *Українські колядки та щедрівки для однотипного та мішаного хорів* / упоряд. Ю. Антків, І. Мельник, В. Чучман. – Л., 2010. – С. 5–6.
10. *Шевченко Т.* Ще одна датська вистава. Цього разу різдвяна / Т. Шевченко // Ратуша. – 1993. – 14 січ. (№ 3(325)).

References

1. *Bazelyuk Carol M. united* / Maria Bazelyuk // For free Ukraine. – Lviv, 1991. – January 10th., Ch. 6 (621).
2. *To Bazyuk T. angels sang Herod konaly...* / Taras Bazyuk // High Castle. – Lviv, 2000. – January 10th., Number 3.
3. *Light west Hrehoriychuk marvelous night* / Star Hrehoriychuk // Build dens. – Lviv: Wheel, 2010. – С. 3–4.

4. *Zheplynskyy B.* Galician real den. / Bogdan Zheplynskyy // High Castle. – Lviv, 2012. – January 6-8. – № 2.
5. *Kyyanovska L.* Forever living light caroling / L.Kyyanovska // Repertory collection of choral works calendar ceremonial cycle. – L'VIV: Color ON, 2013. – P. 3–4.
6. *M. Kryzhanivska stars – a guide in life* / Maria Kryzhanivska // High zamok.– Lviv, 2007. – Nov 10. – № 207.
7. *Doughnut Festival* [electronic resource]. Access: https://uk.wikipedia.org/wiki/sviato_dumplings.
8. *A. Pasternak bright star above the den* / Olesya Pasternak // High Castle, Leopold application. – Lviv, 2008. – 10 January. – № 3.
9. *Ukrainian Christmas carols and New Year songs for consistency and mixed choirs.* Compiled Yu. Antkiv, I. Melnyk, V. Chuchman.– Lviv, 2010. – P. 5–6.
10. *T. Shevchenko another Danish performance. This time, Christmas.* / Tatyana Shevchenko // Town Hall. – Lviv, 1993. – 14 January. – № 3 (325).

Павлюк Інна Анатольевна, старший преподаватель кафедры оперной подготовки Львовской национальной музыкальной академии имени Николая Лысенка

Рождество в современном Львове: традиции и новшества в событиях культуры и искусства

Осуществляется обзор культурных событий Львова, проводимых в связи с празднованием Рождества. Анализируются изменения и тенденции, которые произошли в этой области за период 1991-2015 годов. Рождественские представления, которые возродились в конце 80-х годов XX в. продолжают вековые традиции украинского народа. В наши дни они приобрели новые формы и стали частью культурной жизни города.

Ключевые слова: Рождество, вертеп, колядка, традиция, концерт, спектакль, фестиваль, Львов.

Pavlyuk Inna, starshy`j vy`kladach kafedry` opernoyi pidgotovky` L`vivs`koyi nacional`noyi muzy`chnoyi akademiyi imeni My`koly` Ly`senka

Christmas in modern Lviv: traditions and novelties in cultural-artistic events

Since Ukraine's independence, Christmas holidays have been an important yearly page in the book of city life. Having analyzed cultural-artistic events of January in the years of 1991-2015, we can trace the changes undergone in the Christmas trend throughout the last decade.

In the past centuries, Vertep has assumed the place of the key traditional Christmas activity in Galicia. At earlier times, the spiritual part of Vertep was supplemented by interludes – episodes from secular life. Nowadays, Verteps reflect current events in an artistically reconceived form. Still, this does not contradict the main Vertep tradition – reflection of the nation's worldview, its attitude towards the ways of the world and the reality of our life. In the scripts of modern Verteps, we can trace a close connection between the traditional and the modern.

At the dawn of the 1990-s, the Christmas theme was disclosed by professional theatres and numerous pop music artists. Having analyzed the January posters of the recent years, we can conclude the following: gone are the days when the most popular performance was 'Christmas Vertep', and a mere mentioning of Kolyadky drew halls full of people. The theatres nowadays feature considerably smaller amount of performances related to winter holidays. In the meantime, the interest in classical music has been steadily growing.

The artistic picture of Christmas Lviv is made up of numerous festivals that not only revive our national traditions and bring Kolyadky back from oblivion, but also create new artistic forms. The most noticeable of these are 'Great Kolyada' and 'Blaze of the Christmas Star'.

Being revived at the dawn of Ukraine's independence, and undergoing certain changes in the past decades, January art events create an unforgettable holiday atmosphere in our city.

Key words: Christmas, Vertep, Kolyada, tradition, concert, performance, festival, Lviv.

Надійшла до редакції 1.11.2015 р.

УДК 477.32

Корольчук Ольга Леонідівна, старший викладач Інституту мистецтв Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки;
Виткалов Сергій Володимирович, кандидат мистецтвознавства,
доцент кафедри культурології і музеєзнавства РДГУ

ФЕСТИВАЛЬНА РЕГІОНАЛЬНА ПРАКТИКА В ПРОБЛЕМНОМУ ЦІННІСНОМУ АСПЕКТІ СУЧАСНОЇ КУЛЬТУРНОЇ СИТУАЦІЇ

Аналізується роль і значення фестивальных заходів, проведених на регіональному рівні, у формуванні ціннісних орієнтацій сучасного населення; виявляється їх значення у системі культурного обслуговування.

Ключові слова: фестиваль, регіон, культурно-мистецька практика, ціннісні орієнтації.